

T A J N Ě !

Čís.: 30

A-ÚV KSS	Fond:	02
	Zv:	
	Ar. j:	9
	Listov:	63

Z A S A D A N I E

ÚSTREDNÉHO VÝBORU KOMUNISTICKEJ STRANY SLOVENSKA
dňa 14. 4. 1988

ARCHÍV

Len pre potrebu adresáta. Do 3 mesiacov vrátiť ÚV KSS

Súдруh Miroslav V á l e k :

Vážené súdružky a súdruhovia,

chcel by som stručne povedať niekoľko slov na okraj udalostí, ktoré nedávno vzrušili širokú verejnosť aj nás všetkých, udalostí, ktoré sa nás priamo alebo nepriamo dotýkali ak domyslíme súvislosti, v ktorých, tak doma aj v zahraničí, tieto udalosti prebiehali. Mám na mysli aktivitu tzv. tajnej cirkvi, ktorá vyústila nedávno v organizáciu demonštrácie, pod zámienkou dosiahnutia menovania biskupov do vakantných diecéz v Československu. Treba povedať, že organizátori tejto akcie sú známi, ich mená boli uverejnené, čítali ste ich v novinách. Zahraničný organizátor - Svetový kongres Slovákov je takisto firma, ktorú netreba vám a celej verejnosti predstavovať. Treba však povedať, že celá táto akcia a nielen samotná akcia, ale celý tento pohyb v oblasti cirkvi zapadá do presne premysleného ideovodiverzažho plánu voči Československu, plánu, ktorý má za cieľ stupňovať napätie, dokázať, že Československo nedodržiava Helsinské dohovy a vzbudzovať nepokoj pod zámienkou, že medziludské práva, ktoré Československo svojim občanom neposkytuje, sú aj práva náboženské.

Chcel by som povedať, že ilegálne cirkevné štruktúry tu boli od skončenia druhej svetovej vojny prakticky vždy. V priebehu času sa zreorganizovali, prepracovala sa ich náplň a zaktivizovali sa. Súvisí to nielen s vývojom medzinárodnej situácie, ale aj s tým, že úloha laikov rímsko-katolíckej cirkvi vo svete vôbec rastie. ~~Kým~~ však na jednej strane, napr. v niektorých krajinách Latinskej Ameriky, cirkev zaujíma pokrokové stanovisko, motivované, povedal by som, takmer fašistickým charakterom panujúcich režimov, kým v niektorých západných kapitalistických krajinách laické spoločnosti cirkevné a laici z rôznych cirkví kritizujú retardujúce javy v medzinárodnom živote, kým kritizujú samotnú politiku Vatikánu, ~~u~~nás sa z tajnej cirkvi stalo čosi ako vykonávateľ protičeskoslovenskej nielen propagandy, ale v poslednom období už aj činnosti. Pokiaľ

ide o samotnú demonštráciu, povedal by som, že mohli by sme nad ňou mávnuť rukou, keby nebola súčasťou oveľa zložitejšej kampane, ktorej obsahom sú predovšetkým cirkev a práva veriacich, ďalej otázka národnosti v Československu, najmä na Slovensku, ďalej česko-slovenské vzťahy a na poslednom, ale niečo do významu miesta, problémy mládeže.

Pokiaľ ide o otázku národnosti, sami sme permanentnými svedkami toho ako sa niektorí ľudia pokúšajú vyvolať zdanie, že sa u nás nerealizuje leninská národnostná politika. Nechcem sa o tom rozširovať, to sú fakty, ktoré sú známe. Pokiaľ ide o cirkevné práva, demonštrácia ukázala iba časť z toho, čo sa deje. Mohli by sme si položiť otázku, či my sami sme bez viny, či my sami sme nedali nejakú príčinu k tomu, aby sa u nás manifestovalo, že cirkevné práva sa nedodržiavajú. Musím povedať, že sa musíme na svoju prácu pozeráť kriticky, že nová línia cirkevnej politiky sa neprijímala všade hneď a všade dôsledne, a že ešte aj dnes robíme zbytočné chyby. Z týchto chýb treba vyvodiť závery a vyvarovať sa ich. Avšak tendencia, ktorú aj táto demonštrácia naznačila je, prejsť postupne od cirkevných požiadaviek k všeobecne politickým požiadavkám. Raz bolo v pozadí tieto demonštrácie manifestovať za obsadenie uprázdnených biskupských stolcov, ale už sa ozýva aj manifestovať za všeobecné ľudské práva, za sociálne istoty a tak ďalej.

Odkiaľ sa to vzalo, že cirkev sa stala vhodným útočiskom pre všetkých, ktorí sú s niečim nespokojní, že sa do nej ako-by naraz a nečakane integrujú nepriateľské a protisocialistické sily. Veď cirkev neriešila v tomto štáte ani jednu vážnu materiálnu otázku, to riešila komunistická strana. Zásadné otázky vyriešil až socializmus a aj keď cirkev mala obdobia, v ktorých jednotliví jej predstavitelia hrali pokrokovú úlohu, kedysi v obrodeneckých časoch, to sú iba svetlejšie stránky dejín cirkvi u nás. Oveľa horšie sú obdobia, keď cirkev hrala úlohu vysloveného prisluhovača fašizmu. Neradi sa k tomuto obdobiu vraciame, pokiaľ nie sme nútení. Avšak reakcia po tej-

to demonštrácii, množstvo listov, ktoré prichádzajú na vládu, na naše ministerstvo, predstaviteľom katolíckej cirkvi svedčí o tom, že sa zobudilo čosi, čo by sa dalo nazvať prvkami novoľudáckeho myslenia. V týchto listoch sa frekventujú také veci, akoby adresované na adresu českých krajín, veci presnejšie nepomenované, ale averzie, ktoré sa môžu premeniť v istú tendenciu a tá môže vyústiť v pseudoprobém. Reakcie z českej strany logicky musia byť adekvátne. Čiže z problému sa prechádza do problému. Očakávam, že v krátkom čase budeme hovoriť o problémoch mladých ľudí a znova o problémoch národností.

Chcel by som povedať, že v rámci organizovania týchto akcií sa za prirodzenú a organickú zložku procesu považuje polopravda, lož, mystifikácia a nikto na Západe si nezačína s tým svedomie, ani Vatikán nie. 11. marca prišiel na príslušný obvodný národný výbor v Bratislave list s oznámením o tom, že sa chce konať takáto demonštrácia, ale 10. marca oznámil tento úmysel už Vatikán - Vatikánsky rozhlas.

Videl som celý priebeh demonštrácie. Myslím si, že môžem zodpovedne povedať, že keď padlo politické rozhodnutie nenechať, nedovoliť demonštráciu, že zásah bezpečnostných zložiek bol adekvátny. Bezpečnostné zložky by bolo možno obviňovať skôr z prílišnej ohľaduplnosti. Napriek tomu celý Západ, všetky rozhlasové stanice a noviny hovoria o tom, že sa tam proti občanom používalo služobných psov, slzného plynu, obuškov. Môžem vám povedať, že hocikedy ma môžete konfrontovať so skutočnosťou, nič také sa tam nepoužilo. Bohužiaľ, mnohí naši občania i členovia strany, aj niektorí funkcionári rozširujú túto verziu, ktorú rozširujú západné hromadné oznamovacie prostriedky, nerozširujú pravdu, pretože to, čo sa na Západe písalo, pravdou nie je. Neviem, nakoľko bola pružná naša diplomacia, ale niektoré západné krajiny sa pokúšali protestovať proti porušovaniu, tzv. porušovaniu ľudských práv. Pričom vysielanie Hlasu Ameriky a Viedenského rozhlasu a televízie boli doslova inštruktívne, boli to doslova návody na to, ako, kedy a kde konať.

Treba povedať, že oficiálna cirkev sa vopred od tejto akcie, od podobných tendencií dištancovala. Organizátori akcie sa nešťítali siahnuť aj po takej mystifikácii ako je vyrobený list akoby od biskupa Feranca, v ktorom liste jeho pisateľ protestuje proti demonštrácii, hovorí, že chce vrátiť štátne vyznamenanie, že bol zneužitý politicky. Keď sme list ukázali biskupovi Ferancovi, rozhorčil sa. Slová, ktoré povedal na adresu autora listu a ďalších, by som nerád v tomto zhromaždení opakoval.

Chcel by som povedať, že touto demonštráciou pravdepodobne nič nekončí. Nasleduje obdobie tradičných a veľkých púťí. Je viacmenej isté, že príde k pokusom zneužiť tieto púte. Hovorili sme s jednotlivými biskupmi, ordinármi a žiadali sme ich, aby vytvorili všetky predpoklady pre to, aby púte mali dôstojný priebeh, aby sa do nich nemuselo administratívne vôbec zasahovať, pričom však cirkev musí prevziať zodpovednosť za to, že púte budú mať náboženský charakter, že kostoly nebudú miestami, kde sa budú robiť protisocialistické, politické mítingy. Ordinári s plným pochopením prijali naše stanovisko. Treba však povedať, že tajná cirkev ich kritizuje už takmer rovnako ako štátne orgány. Organizátori, aktivisti tajnej cirkvi nie sú ľudia, ktorí by nežili medzi nami. Povedal by som, že na miestnej a okresnej úrovni ide o ľudí dobre známych. Myslím si, že treba vytvoriť takú verejnú mienku a nešťítim sa povedať, vyvinúť taký politický tlak, aby činnosť týchto ľudí bola konfrontovaná s činnosťou tých desaťtisícov a státisícov ľudí, ktorým ide o každú desatinu plnenia plánu, ktorým ide o to, aby sa mohol tento štát rozvíjať v prosperite, v pokoji, aby smeroval k životným istotám, k zabezpečeniu životných istôt v mieri. Pravdaže, naši protivníci rátaajú aj s tým, že v ďalšom priebehu prestavby nastane stranou a štátom nekontrolovateľný spoločenský pohyb, že sa môžu vyskytnúť nečakané ekonomické ťažkosti, že teda vo vedení štátu sa vytvorí prístupná nálada na to, aby sme pristúpili na západné kompromisy v otázke cirkvi a náboženstva. Koniec-koncov vyskytujú sa aj

také hlasy, že naša politika nemôže byť predsa v súlade s tým, čo sa robí pokiaľ ide o prestavbu v Sovietskom zväze a so sovietskou medzinárodnou politikou.

Chcel by som zdôrazniť, že môžeme kriticky zrevidovať praktické aspekty cirkevnej politiky, môžeme spružniť túto politiku, môžeme byť veľkorysejší tam, kde sme boli hádam príliš úzkoprsí, ale celkom iste nikto nemieni kupčiť so zásadami a princípmi. Nebojujeme proti cirkvi, nebojujeme proti veriacim, bojujeme proti tým, ktorí chcú náboženstvo zneužiť na nepriateľské politické ciele.

Na záver by som vás chcel poprosiť: vstupujeme do obdobia, keď protičeskoslovenská kampaň bude vrcholiť pravdepodobne v auguste t. r. Treba veľa hovoriť najmä s mladými komunistami, pre ktorých slovenský štát je len stránkou z učebnice dejepisu, ktorí nezažili rok 1968 s jeho atmosférou, treba vysvetľovať tieto historické fakty zo súčasného hľadiska, treba sa skrátka pripraviť na to, na čo komunista musí byť pripravený vždy - na politický boj. Ďakujem. /Potlesk/

Predsedajúci s. C o l o t k a :

Ďakujem súdruhovi Váľkovi za vystúpenie. Diskutuje súdruh Peter Paprčka, pripraví sa súdruh Štefan Ferencei.

Súdruh Peter P a p r č k a :